СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 57. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 9 березня, 1934. VOL. XLII. No. 57. Jersey City, N. J., Friday, March 9, 1934. THREE CENTS.

УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ СКОРОЧЕННЯ ГОДИН ПРАЦІ

ВАШИНГТОН. — Джансон, адміністратор відбудови краю, предложив кодексовій конференції домагання уряду, щоби всі промисли, котрі можуть, негайно обнижили час праці на 10 процентів та піднесли робітничу заплату.

Він дав до зрозуміння, що уряд постарається про ухвалення відповідного закона для карання тих промисловців, котрі не повинуються цьому бажанні уряду.

Однак уряд сподівається, що промисли сповнять бажання уряду добровільно.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ВІДДАННЯ ПОВІТРОВОЇ ПОЧТИ ПРИВАТНИМ ПІДПРИЄМЦЯМ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявився за те, щоби воження почти повітрям віддати назад приватним підприємствам, однак під умовою, що всі такі зловжитки, які викрито недавно при роздачі контрактів на воження почти, будуть усунені.

На його думку, контракти на воження почти повинні бути надавані на три роки. Роздача повинна відбуватися на основі вільного конкурсу. Президент думає, що повітровий промисл потребує піддержки.

ФОРД КРИТИКУЄ ФАБРИКАНТІВ АМУНІЦІЇ.

ФОРТ МАЄРС (Флорида). — Автомобілевий фабрикант Генрі Форд піддержує думку сенатора Бори, що мала ґрупа фабрикантів амуніції для особистих зисків підбехтує воєнні настрої.

Він радить обмежити розбудову воєнної фльоти та поширити антивоєнний дух через навчання релігії в школах.

ЗАГРОЗА СТРАЙКУ НА КУБІ.

ГАВАНА. — Уряд Куби поробив драстичні заходи, щоби не допустити до заповідженого ґенерального страйку. Декрет уряду грозить за участь у страйку тубільцям поважними карами, а чужинцям депортацією.

На секретаря стейту зроблено замах. Хотіли його вбити з машинового кріса, але кріс не вистрілив.

ПРОТИГІТЛЄРІВСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

НЮ ЙОРК. — У великій салі Медисон Сквер Гарден влаштовано в середу ввечір нібито суд цивілізації над урядом Гітлера. На „суд" зібралися коло 20,000 осіб. Збори переводив адвокат Бейнбридж Колбі. Бесідниками, які тут називалися „свідками" проти Гітлера, виступали коло 20 представників прерізних організацій робітничих, церковних, академічних і інших. Між бесідниками були бувший нюйорський говернор Алфред Смит, мейор Ля Гвардія та представники католицьких, протестантських і жидівських церков.

На оборону уряду Гітлера прошено німецького амбасадора в Америці, але він на запрошення не відповів, і „суд" над Гітлером відбувся без оборони.

Віче закінчено ухваленням резолюцій, котрі тут названо присудом цивілізації проти уряду Гітлера, а котрі закидують урядови Гітлера злочини проти демократії, свободи слова, преси й зборів, проти релігійної й горожанської свободи, академічної свободи, проти штук і наук, проти світового мира, проти жінок, лібералів, робітників і національних меншин.

Бесідники постійно підкреслювали, що вони осуджують німецький уряд, а не німецький нарід.

Демонстрацію стерегли сильні відділи поліції довкола салі й на салі. Забурень не було. Газети заповідали, що на віче прибуде що найменше 25,000 осіб.

ЗАСУД БАНКИРА ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ ФОНДІВ ДЕПОЗИТОРІВ.

НЮ ЙОРК. — У стейтовому суді в Брукліні закінчено процес проти 67-літнього банкира Юліюса Леренкравса, обжалованого за зловживання фондів депозиторів його банку. Банкир признався винуватим до крадежі морґеджів на суму 32,000 долярів. Суддя засудив його на вязницю від 5 до 10 літ. Цей присуд, зломав банкира.

На розправі проти банкира було багато депозиторів його банку. Коли суддя проголосив присуд, вони дали вираз свому вдоволенню.

ЗНОСЯТЬ ДРУГУ КЛЯСУ НА КОРАБЛЯХ.

НЮ ЙОРК. — Перевозова корабельна фірма Північно-Німецький Лойд думає скасувати другу клясу на своїх кораблях „Бремен" і „Европа", котрі були одинокими кораблями, що ще мали ту клясу.

Кватири другої кляси будуть прилучені до туристичної кляси.

Завідатель лінії каже, що друга кляса була популярна, але лінія хоче зменшити клясові ріжниці на своїх кораблях. Зміну виведуть в життя з днем 8 квітня.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВП. ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

для Вп. відділових урядників і всіх членів У. Н. Союза.

Згідно з ухвалою річного засідання головного уряду У. Н. Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого ц. р., У. Н. Союз уділятиме за приєднування нових членів такі ювилейні нагороди:

За 1 повнолітнього члена	$ 1
„ 5 повнолітніх членів	$ 6
„ 10 „ „	$12
„ 15 „ „	$18
„ 25 „ „	$30

За кожну дитину, звербовану до Молодечого Департаменту, 50 центів.

Повищі нагороди виплачуватимется за тих всіх нових членів, які будуть звербовані на протязі цілого ювилейного року, що закінчиться 31 грудня 1934 року.

До нагород є управлені всі відділові урядники та всі члени і членкиці У. Н. Союза.

Щоб оминути опісля всякі непорозуміння по відділах, хто з членів має отримати нагороду і як велика має бути та нагорода, то вказаним є, щоби відділові секретарі держали точний рекорд кожного члена відповідно до цього, ким дотичний член буде зверборваний до організації. У. Н. Союз виплатить усі нагороди по скінченню ювилейної кампанії.

Крім нагород для поодиноких членів ухвалено також призначити 10 премій для тих відділів, які приєднають найбільше число членів на протязі біжучого року. Це будуть спеціяльні нагороди, які представлятимуть дорогінну памятку і будуть несподіванкою для дотичних відділів.

Д. Галичин, гол рек. секретар.

ЕТИКА ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

(УП) 30. 10. 1933, в дні засуду Миколи Лемика, відбулася під львівським сеєвідством демонстрація українських націоналістів. Польська поліція, стріляючи до демонстрантів, убила тоді Польку Вітеляківну, що якраз припадково переходила вулицею. Та польська аґенція телеґрафічна скинула була справу цього ганебного для Поляків вбивства з питомою їй безличністю на українських демонстрантів. У свойому комунікаті вона говорила, що один із демонстрантів стріляв до поліції, „ранивши Романну Вітеляківну, що проходила вулицею". У відповідь на це поліційний аґент дав два стріли і зранив стріляючого, як показалось, члена ОУН Равлика, в ногу". Як відомо, раненого Равлика змасакрувало опісля в страшний спосіб поліція. Та ось недавно донесли часописи, що Равлик „член ОУН і вбивник Вітеляківної", вийшов на волю. Дуже очевидною мусіла показатися непричасність Равлика до убивства, коли Поляки пустили його з тюрми. Тим разом ПАТ не видав уже ніякого комунікату. Українське громадянство має змогу ще раз переконатися про „високу мораль" у тій інституції.

ЗАЧАДЖЕННЯ ПРИЧИНОЮ АВТОМОБІЛЬНИХ ВИПАДКІВ.

На конференції безпеченства, яка відбувається в Ню Йорку, виступив один з інжинірів з думкою, що причиною великого числа автомобільних випадків є зачадження автомобілістів чадами, які добуваються з їх власних авт, а яких не випускають з причини запертих вікон авта.

ГЕЛЬ НА МАДЯРЩИНІ.

Біля Дебречина знайшли жерело земного газу, що має доволі великий відсоток дуже цінного шляхотного газу гелю. Це перше жерело гелю у старій Европі.

6,760 МОВ НА СВІТІ.

(УП) Французька Академія Наук підрахувала по довгих студіях, що на всьому світі є тепер 6,760 мов, з яких вживається лише 2,796. Щодо розповсюдження мов, то на першому місці стоїть мова англійська, якою говорять коло 160 мільйонів людей, а дальших яких 60 міл. користуються нею в життю, хоч вона не є їх рідною мовою. Дальше йдуть мови німецька й московська, якими говорять по 90 мільйонів людей, опісля еспаська з 75 мільйонами, французька й італійська з 45 мільйонами і портуґальська з 30 міліонами. Найбогатшою на словах є мова англійська, бо вона має коло 455 тисяч слів, а потім французька 210 тисяч, німецька 155 тисяч, московська й італійська по 140 тисяч і еспанська 120 тисяч. Стільки Французька Академія Наук.

До Москалів зарахували очевидно й Українців, бо хоч увесь світ нині признає окремішність української нації і держави під кожним оглядом, то про це французькі академіки не чули й мабуть скоро не почують, доки їм цього не скажуть самі факти.

ЗАМЕРЗЛИ.

Підчас сніговії замерзли в полі в йорктонськім дистрикті в Саскачевані Тимко Андрієвський і 14-літний Олекса Библів.

В Манітобі недалеко озера Вінніпеґ замерзли три особи.

НОВИНКИ ВОЄННОЇ ТЕХНІКИ.

(УП) В добі „розброєння" преса все поновно пише про війну та про воєнні удосконалення. Ось недавно збудували Французи новий корабель-міноносець, якого завданням є не лише закладати міни, але й вести явну боротьбу з ворогом. Корабель зветься „Еміль Бертен". Скорість його велика і він добре узброєний гарматами. Важне при цьому є також те, що Франція перейшла до будови надводних мінозакладачів. Досі все будувалось підводні.

Про значіння мін у морській війні не треба багато писати. Світова війна виказала, скільки мінами можна осягнути. Найкращими майстрами в цьому ділі були таки Москалі, бо вони мали вже досвід з японської війни. Тому в перших початках світової війни вчились від Москалів всі держави, як орудувати підводними мінами, ба навіть частинно випозичали для себе московські міни, бо ці були краще сконструовані. Мінами боронились Англійці перед нападами німецьких підводних човнів. Вони бльокували Німеччину довгим, 230 кільометрів перстенем морських мін, що часами були віддалені від німецького побережа лише 200 морських миль. При цьому зужито коло 120 тисяч мін, яких стерегли спеціяльні кораблі і рибацькі лодки. Роля мін ще й досі не скінчена, хоч оборона перед ними значно поступила вперед. Від міни гинуть великі кораблі лише тоді, як найдуть на неї просто носом. Колиж боком, то міни відсуваються хвилями, які витворює корабель при руху.

ТАКИ ХОТЯТЬ ЇХАТИ НА МІСЯЦЬ.

(УП) Недавно пролетіла всією пресою вістка про те, що визначний професор теоретичної фізики й балістики при американській морській академії, Конрад, придумав нову ракету, якою, на його думку, можна би було заїхати на місяць. Кошти такої подорожі йшлиб на міліони, але щедрі Американці моглиб зложитися. Його ракета це щось у роді кулі, яку треба вистрілити з відповідного прилади, а дальше то вже сама полетить. Досі комбінувалося так, що ракета для такої подорожі мусить вести з собою запас погонного матеріялу. Одначе Конрад твердить, що ракета зможе поконати силу земного притягання імпульсом, який одержить при вистрілі, а дальше то вже полетить зі скорістю світла, цебто 300 тисяч кільометрів на секунду. Як він зуміє надати ракеті такий погон, щоби вона аж поборола земне притягання і долетіла в безвоздушні простори, цього не говорить. Придумав він також спосіб, як повернутися на землю. Ракета малаб везти з собою мотор для погону 90%-вим алькоголем та згущеним киснем. Той мотор давби змогу ракеті піднятися з місяця назад та долетіти на землю. Недалеко землі пасажири могли би повискакувати з неї при помочі легкопадів в та той спосіб дістатися на землю. Значить, мусілиб усі бути добрими летунами та ще кращими скакунами. Все це виглядає на американську пресову качку.

ІМЕНУВАННЯ АПОСТОЛЬСЬКОГО АДМІНІСТРАТОРА НА ЛЕМКІВЩИНІ

ЛЬВІВ. — Українські часописи подають за Католицькою Пресовою Агенцією, що апостольська столиця рішила створити для населення Лемківщини апостольську адміністрацію. Першим апостольським адміністратором, який буде залежний безпосередньо від апостольської столиці, буде о. Микола Нагорянський, тепер військовий декан. Осідком його урядування буде Риманів.

Для конкретного схоплення і уведення в життя такої інституції, каже комунікат К. П. А., наступила виміна поглядів між апостольською столицею і польським урядом.

МОСКОВСЬКА „СОЦІЯЛІСТИЧНА" ГОСПОДАРКА НА УКРАЇНІ.

МОСКВА (Росія). — „Правда" з 14 лютого подає, що в численних районах совітської України ще не молотили збіжа і тому не розділили хліба між колгоспниками. У близнецькім районі „до 6 лютого в 10 колгоспах було ще до вимолочення збіжа з 2,500 гектарів, але сумніве, чи колгоспи одержать з тих 2,500 гектарів більше, ніж уже зїли миші. А скільки розікрали, скільки збіжа зогнило, бо не вимолотили на час! Зрозуміло, що в звязку з тим зниється вартість трудодня. В комуні ім. Сталіна продано кулацьким та спекулятивним елементам тисячу трудоднів. В колгоспі ім. Червоної Армії дотепер не скінчили молотьби і не розділили доходу, розікрали 800 пудів збіжа та вкрали всі рахунки колгоспників".

ВИБОРЧІ НАДУЖИТТЯ, ЯК БУВАЛО.

ЛЬВІВ. — Ославлені польські вибори набирають чим далі ще більшої слави, бо стають ще більш ошуканчими, ніж бувало. Доказом цього вислід громадських виборів. Статистика виказує, що вибрано 273,406 радних Поляків і 26,279 радних Українців.

Та в деяких місцях Українці провалилися з власної вини, бо виставляли невідповідних кандидатів. Крім того наше міщанство ще досі щодо організованости стоїть доволі слабо.

ЗНОВУ НЕ ВЧАТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Румунська ліберальна партія, щоби здобути при виборах українські голоси, згодилася завести в школах тижнево двогодинну науку української мови. Та по виборах того розпорядку не введено в життя. По лібералах царанистичний уряд дав тижнево чотири години науки української мови та назначив двох українських шкільних підревізорів. Перед виборали ліберали знов обіцяли, що дадуть Українцям іще більші права, ніж царанисти. А тепер по виборах звичайний підревізор Кожокару заборонив навчання української мови. Українські громадські ради, які держали з білеральною партією, зголосили тепер виступлення з партії на знак протесту проти нового наступу на українську мову.

ГАЗЕТНА „СВОБОДА" В ЦИГАНСЬКІМ ЦАРСТВІ.

ЧЕРНІВЦІ. — Час від часу румунська влада конфіскувала ріжні уступи з українського часопису „Час". Тож він виходив з білими плямами та розходився так по світі. Тепер влада зарядила, що не вільно випускати газети з білими прогалинами і сконфіскований місця треба заповнити іншим матеріялом. Румунія хоче, щоби світ вірив, що в неї „свобода" преси.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ.

ЛЬВІВ. — Мистецька підготовча комісія виготовляє мистецькі імпрези, які заповнили би вечорі пятьох днів Українського Жіночого Конґресу. На святі буде відспіваний гимн „Союза Українок", до якого слова написала Уляна Кравченко, а музику уложив А. Рудницький. Гимн уже вийшов з друку. Кантату до слів Марійки Підгірянки опрацьовує проф. Ст. Людкевич. В імпрезах виступатимуть найвизначніші жіночі музичні сили з заграниці й з краю.

ПРОТИ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ ВЕРЗАЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

БРІСЕЛЬ (Бельгія). — Бельгійський прем'єр, граф де Брокевіль, заявив, що Німеччину можна змусити держатися Верзайського договору, але тоді треба зважитися на війну. А на те не піде Англія ні Італія, і не піде теж Бельгія. Значиться, що замісць сили треба вживати приязної розмови з Німеччиною, щоби з нею зговоритися. Ота заява не дуже то подобалася Франції.

КІТ БУЛІТА НАЙБІЛЬШЕ ВРАДУВАНИЙ СОВІТАМИ.

МОСКВА. — Американський амбасадор до Совітів, Буліт, прибув до Москви враз з 23 урядовцями. Та покищо нема ще де їх всіх примістити. Амбасада займає прекрасну палату, але в ній нічого нема крім голих стін. Одно певне, що є там повно щурів. Це занюхав кіт Буліта, який уганяє по кімнатах і радий з нового помешкання. А інші шукають ліжок, щоби мати де переспатися, та ждуть на меблі з Америки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016

Адреса "SVOBODA" P. O. BOX 346. JERSEY CITY, N. J.

ЗА ГОДИНИ ПРАЦІ Й ЗАПЛАТУ.

У своїй промові перед кодексовою конференцією у Вашинґтоні, виголошеній на вступі до другого року свого урядування, президент Рузвелт підкреслив виразно, що край не може полагодити теперішньої кризи, якщо не придумається якогось способу для піднесення купної сили споживачів. У тій цілі промисли мусять наняти більше людей при збільшеній заплаті, а це можливо осягнути тільки через скорочення годин праці.

Ще сонце не зайшло після проголошення цих слів, а вже на конференції, на якій ці слова були сказані, виринула опозиція проти президента. Делеґати кодексотих урядів, котрі представляють промисловців, виступили з критикою проекту, називаючи його неможливим до переведення. Лиш уступчивіші з них признали одиноку можливість признання програми президента, а то тоді, коли рівночасно зі скороченням часу праці й признанням вищої заплати буде встановлена відповідна висока ціна на вироби.

Опозиція проти президента зводиться до боротьби за час. На думку президента, промисловці повинні вперед признати робітникам вищу заплату та менше годин праці, а потім пождати, поки громадянство скористає з вищої заплати й поширення робіт та посуне до фабрик по крам. Зате підприємці стоять на становищі, що вони повинні наперед дістати запевнення кращих цін на свої вироби, а щойно тоді, маючи вже в кишені таке запевнення, підвищати робітникам заплату та набирати більше робітників, скорочуючи час праці.

Ледви чи цей спір можна вирішити розумовим арґументом. По стороні підприємців входить тут у гру чувство, а саме відчуття потреби забезпечення зисків. Боротися з тим почуттям таксамо трудно, як з французьким розумінням ґарантій. Справу вирішити може не арґумент, а тільки боротьба. Станеться по волі того, хто покажеться сильнішим.

Коли в конґресі появляється проект закона обмежити працю на тиждень до 30 годин, себто поставити за скороченням часу праці державну силу, то це є показчиком того, що деякі люди вже нині втратили надію, чи урядови вдасться переконати противників. Коли уряд, а головно секретарка праці, Перкінс, та ґенеральний адміністратор відбудови краю, Джансон, заявляються проти такого закона, то це не тому, щоби вони були проти такого обмеження, а тому, що, видно, уряд ще припускає, що впертих промисловців зможе заставити згодитися на плян уряду без поліційної палки, просто пригадкою, що на випадок непослуху буде вжита палка.

ПРО БУДУЧИЙ НЕПАРЛЯМЕНТАРНИЙ ПАРЛЯМЕНТ ТА ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНЦІВ У НЬОМУ

(З Галичини для „Свободи").

Польща не може і досі успокоїтись по тім „замаху державнім", який виконали в соймі „санатори" (бебеки), перепачкувавши нову конституцію. Є лише ще спірним, чи вони згори той „замах" плянували, чи лише в останній хвилі використали мильну тактику опозиції та її неприсутність на соймовій салі і ухвалили конституцію.

У всякому разі інтересним є, що самі „бебеки" говорять про свій проект у вступі до нього, де стараються виправдати його.

Автори жалуються передовсім на польську конституцію з березня 1921 року, що вона створила уряд, залежний цілковито від многоголовного сойму, не маючи постійної більшости. Президент мав лише репрезентаційні права і мусів глядіти байдужно на соймову політичну торговицю. Аж по травневім перевороті (1926 р.), виконанім Підсудським, дав закон з 2-го серпня 1926 р. президентови право розвязати сойм і сенат та видавати декрети з силою закона.

Та і цього було ще „бебекам" замало і вони внесли отсе свій „проект тез".

„Проект цей", кажуть бебеки, **„зриває остаточно з системою парляментарного уряду.**

„Бо там, де править число, зложене усе з інших голосів — не може бути мови про відповідальність когонебудь за щонебудь. Сьогодня, коли чимраз більше держав опирає свій устрій на сильних і рішучих урядах, було би задержування в Польщі системи парляментарного уряду щонайменше короткозорістю.

„Головним старанням проекту є утворення осередка кристалізування державної волі. Осередок волі в державі мусить бути сконцентрований в одному чоловіці, бо лише тоді є певність, що трудні і тяжкі питання будуть розвязувані в спосіб рішучий та одностайний. Виходячи з цього погляду — проект старається передовсім про скріплення влади президента републики. В його особі повинна зосереджуватися одноцільна і неподільна державна влада.

„Другим висказом кріпкої влади мусить бути уряд, опертий на повазі голови держави.

„Заховуючи демократичні підстави проект прямує до цього, щоби демократія стала творчим чинником в державі. Це бажання буде осягнене допера тоді, коли замісць поклону засаді вирівнювання в напрямі вниз, удасться вляти в новітню демократію новий зміст вирівнування напрямом вгору з задержанням очевидно для всіх **рівних виглядів** в прямуванню до осягнення цеї мети".

Чи не бачите Ви, Читачі, яке тут накопичення пустих фраз, з котрих одна перечить другій? Коли автор „тез", посол Цар і його товариші, виразно кажуть, що зривають з системою парляментарного уряду — то до якого біса задержують вони взагалі парлямент-сойм? Чи з уваги на заграничних вірителів Польщі, чи з засади: „бав це сен, дзяткі"? І якаж це „новітня демократія", які „рівні вигляди", коли у тім непарляментарнім парляменті „вирівнування в напрямі вгору" буде цілком неможливим, бо про вибір до сенату буде рішати лише спеціяльно зорганізована кліка „заслужиних", а не загальне голосування виборців?

Але треба і це ще взяти на увагу, як перфідно поставлено права цею клікою „заслужених" вибраного сенату у відносинах до сойму. Отже артикул 39, „тези", зглядно нової конституції, говорить таке:

„Кождий ухвалений соймом проект закона буде предложений сенатови для розглянення. Ухвалу сенату, що відкидає проект або впроваджує зміни у ній — уважається за приняту, коли її сойм не відкине більшістю трох пятих голосів".

Три пяті — це на сто 60 голосів, а бебеки є переконані, що при звісних „галицьких" штучках виборчих — не так легко буде соймовій опозиції осягнути таке число голосів за собою. — А це значить, що властиво сам лише сенат, вибраний клікою заслужених, „буде рішати про ухвалу законів і їх зміст".

Та і на тім ще не кінець.

Відповідно до 40 артикулу тої нової конституції, може президент держави на протязі **30** днів по одержанню закона звернути його назад соймови з жаданням, щоби наново розглянув його, але це може статися допера аж на найближчій звичайній сесії. Колиж обі законодатні палати приписаною більшістю голосів знову без змін ухвалать дотичний закон — то президент має ствердити обовязуючу силу того закона і приказати оголошення його.

Отже моглоб здаватися, що все в порядку, але чиж захоче сенат колинебудь „задиратися" з урядом та зі стоячим над ним президентом, коли президент має право кождої хвилі наказати, щоби цілий сенат наново вибрано?

Одним словом, буде це лише забавка в парлямент. Нова польська конституція на ділі зриває остаточно з системою парляментарного уряду.

Щоби однак вже цілком звести посольський парлямент до абсурду, треба було і послів зробити цілком безборонними. І тому каже артикул 31-ший.

„Посли користають лише з таких прав недоторкальности, яких вимагає їх участь в соймових роботах. За зміст виголошених в соймі промов, внесень та інтерпеляцій, як також за невластиве поведення підчас нарад — відповідають посли лише перед соймом. Однакож за вступи, суперечні зі змістом посольського приречення, або такі, що мають у собі знамена переслідуваного з уряду перетупства — може бути посол на бажання сойму, соймового маршала або міністра судівництва відданий під суд державного трибуналу та позбавлений його рішенням посольського мандату. За нарушення прав третьої якої особи підчас соймових нарад може бути посол потягнений до судової відповідальности лише за дозволом сойму".

Але і тепер вже „бебеки", маючи більшість в соймі, віддають, коли є лише нагода — кождого опозиційного посла судови!

Та і цього „бебекам" іще замало і вони переперли ще ось яку постанову (арт. 82):

„Посли відповідають за діяльність у працях сойму нарівні з іншими горожанами. Однакож карно-судове, карно-адміністраційне або дисциплінарне поступовання, розпочате проти посла перед або по одержанню мандату, — буде на жадання сойму завішене аж до часу вигаснення мандату. Задавнення в карнім поступованню проти посла підлягає завішенню на час, в котрім не можна поступовання вести. Посол, задержаний в часі сесії не з наказу суду — буде на жадання соймового маршала безпроволочно випущений на волю".

Що значить остання постанова? Не більше й не менше лише це, що поліція може кождої хвилі посла арештувати і що посол, а властиво хтось в його імени, мусітиме допера віднестись — хочби і телеграфічно — до маршала, а цей — як схоче — то зможе зажадати випущення арештованого на волю!

Усі ці постанови будуть уживані з правила проти всіх опозиційних послів, а вже в першу чергу — проти українських, котрі будуть здані просто на ласку і неласку поліції, прокураторів, судів, соймової більшости та маршала.

А що до сенату — то шість міліонів українського народу в Польщі будуть позбавлені всякого впливу на той мальований „сенат". Хіба хруні матимуть честь засідати у ньому.

Ю. Г.

ВИСТАВА "ЗЕЛЕНИЙ ТИЖДЕНЬ" 1934.

(УП) Цьогорічна берлінська сільсько-господарська вистава, так званий „Зелений тиждень", була першою в національ-соціялістичній Німеччині. Міністер сільського господарства, Дарре, схарактеризував у своїй промові на відкритті вистави її завдання в такий спосіб: „Зелені тижні минулого мали на оці виключно інтереси сільського господарства. Вони не виказували рішаючої функції, не звертали уваги на цю важку можливість, зблизити дійсно до себе село і місто. Нарід, який дійсно любить своє будуче, буде теж джерело своєї життєвої сили — селянство берегти і попирати як найцінніше добро. Вбити в свідомість цілої німецької нації отаке розуміння річи — поставила собі завданням цьогорічна вистава „Зелений тиждень".

Вистава була приміщена в вісьмох великанських галях, з яких кожда поміщувала в кількох до кільканацятьох відділах експонати з якоїсь ділянки сільського господарства. Через головний вхід входив відвідувач до так званої „почесної галі німецького селянина" з величезним портретом Гітлера, над яким виднів напис: „Кров і земля є життєві основи нашого народу". На бічних стінах видніли образи німецьких селянських типів, селянські герби, грамоти, а за почесною галею довга яких 40 метрів ґрафічна картина під наголовком „Боротьба за волю німецького селянина". Ґрафічне представлення поодиноких етапів цієї боротьби аж до побідного визволення у національ-соціялізмі доповнено схемою орґанізації селянського стану в третій Німеччині. Дальші кімнати присвячено німецькому расознавству, політиці залюднення і переустроєви німецького селянства. Тут же в одній з кімнати що години висвітлювано фільму „Кров і земля", яка змальовувала долю селянської родини, вигнаної з села капіталістичною ліберальною господарською політикою до темних сутерин великого міста. В наступній кімнаті показує військове міністерство вишкіл жовніра на хлібороба. Кімната „селянин і ринок" представляє політику націоналістичного уряду в напрямку запевнення селянинови збуту товарів і тут же виставлені сільсько-господарські витвори, що їх постачає селянин на ринок: масло, молоко, яйця, сир, цвіти, овочі, ярину й інші витвори. Дальше йшли: німецький цукор, німецький тютюн, вовна і т. п., а вкінці „німецьке селянство за границею". Дальші кімнати присвячені торговлі скотом, значіння мясних товарів для виживлення народу, сільській ветеринарії, тощо. Вкінці кінчиться перша галя частиною індустрійною з сотками сільсько-господарських машин.

В другій галі відбувалися щоденно міжнародні кінні змагання, в яких, до речі, перше місце здобули Німці, хоч не зле пописались і Французи.

Третя галя присвячена німецькому рибарству під кличем: „рибарство дає працю й хліб". Виставлені тут окази й цінники риб, рибарське приладдя, як і вудковий спорт, а по середині галі в рухомому кухонному возі відвідувач міг покуштувати смачної свіжо припраленої риби.

Четверта галя мала назву „Селянська культура". Темами цієї галі були: загорода й село, ґерманська культура, звичаї й обичаї та просвіта німецького народу, селянське ремесло, селянство в німецькій історії; а порядок держали в ній і були інформаторами штурмовики Гітлера в чорних сталевих шоломах. В партері четвертої галі уладжено ресторан у виді ринку старого міста, серед якого грала кождого пополудня орхестра. В цій же галі кождого вечора відбувались так звані „народні вечорі" з народніми танцями, співами, побутовими сценками, показами народньої ноші і т. п. З четвертої галі є теж вихід на радієву вежу з поглядом на Берлін.

В пятій галі виставлено насіння, штучні навози, приладдя для хову худоби, поборювання шкідників, ведення деревних шкілок і городництва. Шеста галя містила показ дробу і расових собак, а також виставу „німецький ліс". Сема галя присвячена предметам загального вжитку, а в осьмій вистава коней, серед яких, між іншими, можна було оглядати перегонові коні світової слави з Німеччини, Данії, Голяндії, Франції, Норвегії, Швеції, Ірляндії та Швайцарії. В цій же галі була теж вистава кріликів.

Вистава, владжена з хистом популяризувала кличі аґрарної політики національ-соціялізму. Українця приємно вражало на виставі те, що на всяких картах, діяґрамах і т. п. назва і дані про Україну були всюди вірні. Про високу фреквенції на виставі хай скажуть оті дані: на протязі тижня продано 365,000 білетів, а між іншим 41 спеціяльних поїздів привезли на виставу з провінції пересічно по 1,000 до 1,200 гостей.

В. Будзиновський.

НА ОКРАЇНАХ

(Історичне оповідання).

(13

З коня скочив Розворський, обіймив доньку і став цілувати. За ним стояв на кони Бірда і пару козаків. Також був Аслан з парою люзаків. Всі позіскакували з коней. До Нестора, котрий все ще спав, приступив Бірда і вхопив його за рамя, щоби розбудити. Вхопив саме за рамя прострілене.

Нестор зойкнув з болю і пробудився. Не говорив нічого. На його лици не видко було утіхи, що прийшов поратунок саме тоді, коли він уже не годен був іти далі. І не підвівся. Лежав на земли і мутними очима водив по товаристві.

— Що тобі?! крикнув Бірда. — Ти неначе в горячці.

Олена вдірвалася від батька і сказала:

— Він перетомлений дорогою, бо аж сюди приніс мене на руках. Він не виспаний, бо щойно нині рано ляг спати. З него виплила майже вся кров, бо ноги покалічені, рамя прострілене татарською стрілою.

— На вас напали Татари?! —спитав батько.

— Тільки один, та Нестор оборонив мене.

— Може то той Татарин, котрого трупа ми знайшли по дорозі сюди в кущах, коло потока?

— Мабуть той, бо та пригода була коло потока. Татарин напав на мене, Нестор пробив його ножем.

— То ти була в такій небезпеці? — спитав батько.

— Була, та се вже минулося. Тепер, бачу, в небезпеці Нестор. То через мене, бо в моїй обороні прошибла його татарська стріла. Тепер він такий, наче би вже горячкував.

— Таки так, — додав Бірда. — Він безтямний.

Аслан і Бірда порозвязували рани Нестора на рамени і на ногах. Змивали їх водою і назбиравши якогось зілля поприкладали до ран. Коли вони так опікувалися Нестором, Розворський розказував Олені, як він тепер знайшовся коло неї.

— На зорях, по вашім відході з Височки, саме, коли сон найтвердший, ми тихцем спустили міст перед задними ворітьми і клином вистрибнули з замку. На кінци клина котився за нами віз, повний соломи і бомб в соломі. Коло воза їхав козак з запаленою скипою в руці.

— Хоч як обережно і тихо ми все те робили, Татари не дали себе заскочити несподівано. Великий татарський відділ не спав. На наше щастя, себто на щастя тих, що не погибли, Татари не метнулися до моста, щоби нам загатити дорогу до нього. Вдарили на нас з боку. Половина наших погибла, друга половина таки пройшла міст, полишаючи запалений віз за собою. Віз загатив Татарам дорогу до нас. Хотіли зіпхнути його до ріки, заливали водою. Даремний був їх труд. Бомби зачали експльодувати і Татар прогнали. Я з рештою козаків пігнав чвалом далі.

— Господь Бог знає, що було би сталося з мамою і зі мною, як би не те, що Нестор виховзся з нами з Височки, — сказала Олена.

— З вами я був би не ризикував пробою. Мабуть ми всі були би погибли у Височці. А ні, то... сумніваюся, чи котра з вас була би ціла пробралася поза міст. Нестор при помочи тих двох спас твоє життя, спас життя мами.

— І тепер так тяжко покалічений...

— В половині дороги я зійшовся з мамою і з Бірдою. Мама поїхала з військом далі до Здиркова, я з Бірдою і з кількома козаками пустився шукати тебе. Богу дякувати, знайшов цілу і здорову.

— Ви щось довго шукали, — замітила Олена. — Повинні були скорше знайти. Нестор не був би мав тої прикрої пригоди з Татарином. Тепер не знати, що з ним буде.

— Ми так пізно знайшли вас, бо зразу не знали, що ви зблудили. Ми їхали шляхом, яким ви повинні були іти. Колиж попали на вашу тропу там, де ви ще були на добрім шляху, Бірда побачив, що ви з того шляху зійшли. Ми пішли вашою тропою і наздігнали Аслана з кіньми. Він також похопився був, що ви пішли блудом. Ішов за вашою тропою. Ідучи поволіше ніж ми, дав нам наздігнати себе.

— Чи Здирків безпечний і мама в Здиркові?

— Нічого боятися. Коли Аслан вернувся під Височку, щоби для тебе вкрасти коня, я вже був пробився. При тій нагоді погиб син мурзи. Се його так стрівожило, що він лиш зруйнував замок і далі, на Здирків, не пішов. Відступив і вернувся на кочовища своєї орди. Аслан був при тім, як Татари відходили.

Про те, щоби Нестор сів на коня, не могло бути й бесіди. Козаки давали собі раду з такими каліками, хоч не мали воза. Між двома кіньми завісили козацький кафтан, привязавши його до обох кульбак. Нестора посадили в кафтані і так пустилися в дорогу. Олена держалася в сідлі досить добре.

В Здиркові Нестора занесли просто до ліжка. Олена майже не відступала від нього. Відходила тільки тоді, коли сон вже валив її з ніг. Тоді вона ішла до своєї спальні, полишаючи коло раненого його товариша Бірду. Мама не боронила їй опікуватися недужим, бо їй ані на гадку не прийшло, що донька такого шляхтича, як Розворський, годна буде про такого шляхотку-голодранця як Нестор думати інакше, як про вірного слугу.

(Кінець).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду допомогового в сумі $50.

Василь Пухта,
член від. 383 У. Н. Союза.

Незнайомий чоловік ввійшов у хату й застав чоловіка та жінку в завзятій сварці.

— Перепрошую, — оправдувався незнайомий, — я рад би говорити з господарем дому.

— Добре, лише хвилиночку мусите підождати, — сказав чоловік ввічливо. — Ми саме займаємося рішенням питання, хто саме є в нас тут господарем дому. То зараз побачите.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СЛОВА Й ДІЛА.

У бразилійськім конгресі внесено проєкт виборчого закона. Закон надає право вибору всім особам по осягненню повнолітности. Тому, що закон не згадує пола, виходилоб, що він признає виборче право й жінкам, як цього домагаються бразилійські суфражистки.

Однак у проєкті закона говориться теж, що право вибору має тільки та особа, що вислужила в армії. Бразилійські закони не признають жінкам права служити в армії, отже ця постанова виключає жінки від голосування.

Провідниця бразилійських суфражисток домагається виразного признання в законі права голосування жінкам. „Нам треба не слів", каже вона оборонцям проєкту, „а діл".

У тім самім часі в Злучених Державах президент іменував міс Флоренс Е. Ален федеральним суддею в „сиркит корт".

ЯК РІВНОПРАВНІСТЬ, ТО РІВНОПРАВНІСТЬ.

Суд засудив лікарку д-ра Алісу Вайнкуп за вбивство невістки на 25-літню вязницю, не зважаючи на її вік (63 роки), на завзяту оборону добрих адвокатів та на всі її зусилля викликати симпатію для себе як для нещасної.

Чи цей присуд означає, що в Америці вже перестали трактувати в суді жінку інакше, як мужчину? Невже Америка признає рівноправність жінки не тільки в розводовім суді, але й у карнім?

Чи може тут рівноправність примінено тільки тому, що підсудною була 63-літня старуха, котра не могла апелювати до суддів красою й молодістю?

ЧИМ СПРАВЕДЛИВО МІРИТИ КАРУ ЗА ЗЛОЧИН?

На розправі проти д-ра Аліси Вайнкуп говорив прокуратор у свом резюме до присяжних: зробіть злочинниці те, що вона зробила своїй жертві.

Коли справді так було, як каже прокуратор, то д-р Вайнкуп захльороформувала свою невістку, а потім стрілила з револьвера їй у плечі.

Чи це прокуратор радив присяжним зробити обжалованій? Може це булоб, на чиюсь думку, по справедливости така відплата. Відповідно до правил справедливости старинних Жидів, за зуб треба було брати зуб, за око око.

Чому людство закинуло цей спосіб виміру кари за злочин? Чи не навчив людей досвід, що це пуста міра для кари?

ЗУБ ЗА ЗУБ.

Німці оповідають про цю думку сатиричну анекдоту про нещасний випадок у Данцігу, в якім муляр, падаючи з руштовання на вежі ратуша, впав на проходячого Жида й убив його на місці. Родина вбитого домагалася суду над мулярем, котрий з випадку, що коштував Жида життя, вийшов майже без тілесного ушкодження. Для них убивство було вбивством, чи вбивник убив людину навмисно, чи не хотячи, а за вбивство належалася смерть, по старо-завітній засаді: „зуб за зуб, око за око". Родина таки добивалася суду. Справу розглянено й видано присуд: так, муляр відобрав життя людині і за це йому треба відобрати життя. Однаке, суддя додав, як уже зуб за зуб, то хай же муляр згине в такий самий спосіб, як його жертва: хай отсь упаде з вежі ратуша на муляря, та вбе його.

Анекдота на цьому й кінчиться. Відомо, що навіть у родині вбитого, котра репетувала про краю „зуб за зуб", не знайшовся ніхто охочий покарати муляря.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 10-го березня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Ист 6-та вул. Обовязком є кождого члена явитись на означений час, бо є важні справи до вирішення. З нагоди 40-літнього ювилею У. Н. Союза Тов. Дністер взяло собі за ціль подвоїти свої ряди як і ряди У. Н. Союза, і тому повище згадане Тов. принимає нових членів без вступного. Кождого члена є обовязком організувати нових членів якнайбільше, щоби не позіставатись позаду. Не явившийся на ці збори член підлягає карі після статута. — Ілія Гузар, гол.; Яків Вайнер, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в суботу, 10 березня, в годині 7.30 ввечір, в галі У. Н. Дому, 214 Фултон вул. Кождий член має явитись на перший квартальний мітінг, бо буде справоздання контр. комісії та інші важні справи до полагодження. Будеться принимати нових членів і дітей, тому старайтесь придбати як найбільше ювилейних членів. Кождий член має приєднати хоч одного нового члена. — Я. Лицак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Любов від. 45, повідомляє своїх членів, що Квартальні Збори відбудуться в неділю, дня 11-го березня, 1934. Просимо дуже, всіх членів явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. При цій нагоді, повідомляємо, що хто не вирівнає своїх залеглостей, буде суспендований. — Василь Стриковський, Антін Гарасим, Микола Сеник.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира від. 286, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 11-го березня о год. 7.30 ввечір в Українськім Народнім Домі під ч. 183 Фліт вул. Проситься всех членів прибути і вирівнати свої вкладки. Також проситься виміняти свої старі грамоти на нові щоби потому не було нарікання на головних і відділових урядників. — Т. Чепак, предс; Т. Заканич, кас; Ст. Шимон, секр.

ГЕРКІМЕРШ, Н. Й. Віддія 192 повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 18-го березня. Тому, що в неділю, в котру ми мали мати мітінг парафія буде мати свої збори, тому ми переносим свій мітінг о тиждень пізнійше, то є на 18 березня. Отож проситься, щоби всі члени явилися на назначенім мітінгу, котрий член не явиться буде підлягати карі. — М. Коцкевич, секретар.

НЮАКР, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ від. 371 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний і спеціяльний мітінг відбудеться в суботу, дня 10-го березня о год. 8-мій вечером. Всі члени обовязково мають явитися бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі мають вирівнати свої вкладки. — Петро Ковальчук, предс; Олекса Шумський, секретар.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Від. 62 повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, дня 10-го березня о год. 7-мій вечером під ч. 6035 Елмвуд Евеню. На припоручення Гол. Контрольора А. Пашука, члени всі як один мають явитися. Є важні справи до полагодження. — Теод. Яців, предс; Семен Староста, касієр; М. Черкас, секретар.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Тараса Шевченка від. 84, повідомляє всіх членів і членкинь місцевих і позамісцевих, що дуже важний мітінг відбудеться в неділю, дня 11-го березня точно о год. 3-тій пополудни в Укр. Нар. Гали на Кінг Гайвен в Савтпорт Конн. Є дуже важні справи до полагодження, а іменно вибрати Коміте до 40-літнього Ювилейного Свята У. Н. Союза. Буде справоздання фінансове і інші справи. Проситься всіх прибути на час. — Михайло Гудзік, предс.; Петро Дудко, секр.; Юрій Гоголь, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163 відбудуться в неділю, 11-го березня, під ч. 847 Н. Френклин вул., в год. 2-гій пополудни. Взивається всіх членів прийти на час. Члени, що бажають перейти до нової реформи, хай принесуть старі грамоти на збори. — С. Гвіздь, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія від. 339, що мітінг відбудеться в неділю, 11-го березня о год. 2-гій пополудни під ч. 3322 Н. Лавренс вул., в домі Укр. Громади. Проситься всіх членів прибути на означений час бо є важні справи до полагодження. Дальше ті члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот на нові, зволять принести зі собою старі грамоти на мітінг. Таксамо проситься тих членів, котрі мають діти, котрі ще не членами У. Н. Союза, щоб прийшли і вписали їх в члени. Дальше пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглости бо впротивнім разі будуть суспендовані. За уряд Тов. — Ів. Сорока, предс.; М. Барна, кас.; Ол. Будай, секретар.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка від. 306, подає до відома своім членам, що 3-місячні збори відбудуться в суботу, 10-го березня о год. 7-мій вечером в У. Н. Галі при Розелл і Генрі вул. Проситься всіх членів прибути, бо є справи до полагодження. — Василь Мосора, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Мир від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 10-го березня в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн вул. в 7-мій годині вечером. Проситься членів не забувати своїх обовязків, а прийти на збори і вирівнати свої залеглости. Ми мусимо держатися статута, тому не наражуймо себе на суспенду. — Александер Горохівський, предс.; Я. Максимович, кас.; М. Туркот, секретар.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ від. 182, повідомляє, що чвертьрічний мітінг товариства відбудеться в неділю, 11. березня о год. 2-гій пополудни в гали Парафіяльній під ч. 45-47 Гровп Евні Пасайк, Н. Дж. Є важні справи товариські і Союзові, тому обовязком є кождого члена бути присутним на зборах. — Іван Живицький, предс.; Григорій Яськів, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта від. 312, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10-го березня о год. 2-гій пополудни в Укр. Нар. Домі при Делмор Евеню. Просимо всіх членів прийти і вирівнати залеглі довги. — М. Полегонький, предс.; З. Полегонький, кас.; К. Дорош, секретар.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться у вівторок, 13-го березня, в У. Н. Домі, під ч. 72 Моріс вул о год. 7.30 вечером. Проситься всіх членів прибути на збори бо є багато нових справ до полагодження. Члени, котрі хотілиб змінити свої грамоти на новий рід обезпечення, хай принесуть стару храмоту на збори. Після ухвали мінувших зборів, кождий член повинен привести нового члена до нашого відділу, а дістане за це відповідну нагороду. — В. Кушнір, рек. секретар.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая від. 344, повідомляє всіх своїх членів і членицьь, місцевих і позамісцевих, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, 11-го березня, точно о год. 3.30 пополудни, в галі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час, бо є багато справ до рішення. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Щоби присвятити сей рік для У. Н. Союза, з нагоди 40-літнього Ювилею, проситься всіх членів, щоби старались придбати якнайбільшу скількість нових членів до У. Н. Союза. — Григорій Гиба, секретар.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Тараса Шевченка від. 156, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що три квартальний мітінг відбудеться в неділю, 11-го березня в Рускім Нар. Домі. Проситься всіх членів і членкинь прибути на сей мітінг. Взивається тих членів і членкинь, котрі перейшли в нові роди обезпечення, щоби явилися бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Н. Муляр, предс; В.Новак, кас.; О. Коваль, секретар.

В нинішніх часах.

У товаристві говорять про молодого торговця: — Подумайте лише, він став управителем банку.

— А то мене дивує, — відзивається на те старший пан, — таж його батько й мати були такі гідні та порядні люди...

ЯКА КРІЗА ПЕЧЕ НАС НАЙБІЛЬШЕ

Із теки освітнього робітника.

(РАДЕХІВЩИНА).

Усім зневіреним у перемогу Правди і Добра, усім байдужим та інертним треба би зачерпнути нової сили духа. А знайдуть її у здоровому ядрі народу — серед нашого селянства. І яка шкода, що тієї природньої сили — живих бажань, високих почувань і того здорового „хлопського" розуму — нема кому оформити в конкретну низку будуючих виявів, фактів!

Отсі думки в безконечній черзі — ще раз сверлують мій мозок по переведеній просвітній конференції в Радехові 8. лютого ц. р. Заступлених було 23 місцевостей, із кожної 4 до 5 людей, самі селяни — передовики нашого культурно-освітнього та кооперативно - господарського життя. Явилося кількох делеґатів навіть із найдальших закутин Лопатинщини, відбуваючи біля 40 км. розмоклої дороги. Назагал — із тими читальнями звязок не дуже то живий. Вони таки задалеко від радехівського центра, а сам Лопатин покищо якось не вмів вибитися на провідне місце. В додатку ще й — під сучасну пору — нема там ані читальні „Просвіти" (її розвязала влада осінню 1933 р.), ані іншого іншого культурно-освітнього товариства. А всетаки й Лопатинщина мала на конференції своїх представників. Явилися, бо відчули потребу вийти вже раз на ширший шлях нашого освітньо-виховного змагання. А до цього всі дані Радехівщина вже має.

Є тут 41 читалень „Просвіти"; навіть у невеличких сільцях і присілках, як: Монастирок Оглядівський, Руденко Лядське, Сабанівка (10 хат!) та Стовпин. У двох селах (Барилів та Ордів) і у двох осередках (Радехів і Лопатин) читальні закриті. А чотири села (Батиїв, Руденко Руське, Ляшків і Новостанці) — у двох останніх парохом „відомий" посол о. Яворський) читалень ще не мають.

Коло 75 відсотків тутешніх читалень мають свої власні доми, деякі великі й гарні. Але ледви 50 відсотків веде живішу діяльність; у решти вона слабенька. Через те й культурно-освітній організатор у повіті просто необхідний. Тож і фонди на нього повіт знайти мусить. Правда, Радехівщина удержує дуже коштовну „Рідну Школу" в повіті (ок. 10,000 зл. річно), а в останніх часах довелось їй болючо пережити, а то ще й тепер переживати, упадок (відомий крах) Спілки Агрономів. Але все це таки не заломило психіки тутешнього селянства. [illegible]. Відтак несмаку викликує тут нестава деяких інтелігентів, що нічого не роблять та ще й нарікають... Так даймо слово селянам.

„Йиш, та вода добра, що плине-біжить, — а не до вжитку та, що стоїть на місці..." „Таксамо і з діяльністю в наших організаціях" казав на конференції один член стояніської читальні.

А другий: „Друзі! Громадяни! Таж я від кількох літ у проводі життя у свему селі — і чумусьто я досі ще не був членом „Просвіти". Складаю вкладку і прошу мене до нашої Матері-„Просвіти" вписати.

А за його прикладом пішов цілий десяток інших... А один — ще й „кару" сам на себе наложив — і крім вкладки за цей рік зложив ще три злоті як „залеглість"... Бо чув на конференції і зрозумів, що саме через невиплачення вкладок за читальні в попереднім роках ті читальні без просвітнього журналу, без книжечок, без українського друкованого слова — не могли сповнити свого завдання. Ба, що більше! Вони стали причиною такого дуже важкого матеріяльного положення „Просвіти". Таж самі читальні радехівської філії завинили своїй централі понад 4,000 зл. Таж ледви дві кооперативи (а є їх стільки, що читалень) вплатили в [illegible] вкладку до „Просвіти". Тому бодай тепер, поки ще не запізно, треба зло направити! Тепер, при прихильній кон'юнктурі для сплати долярових довгів „Просвіти". На тому зискалаб „Просвіта" коло 150,000 зл. І от знову голос селянина: „Поможім собі"! Заплатім негайно всі залеглі вкладки за читальні! Читальня дістане за це книжки і буде справді „читальнею", а наше Головне Товариство зможе позбутися непосильних довгів. Оподаткуймо себе по селах у користь вже не централі, а своєї власної читальні, даймо їй, позичмо по кілька злотих — і свої залеглости в „Просвіті" сплатимо до тижня!"

А інший: „Не нарікаймо — по привичці — на матеріяльну крізу, бо нас найгірше пече інша кріза, а саме кріза людей-громадян..."

Так! У нас та кріза, що маємо замало людей, які зумілиб станути на висоті своїх завдань, які взялиб стільки тягару на свої плечі, скільки на кожну тямущу одиницю припаде. Нам бракує людей, що з отих природніх інстинктів, відчувань і того простого здорового розуму творилиб гідні вияви й факти. — („Діло").

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

AMHERST, MASS.

On Monday afternoon, Feb. 19, in the Jones Library Auditorium, at a meeting of the Amherst Women's Club at which Professor Eastman of Amherst College lectured on "The Government of Massachusetts", a group of Ukrainian youth under the direction of Mrs. A. Baluch gave the following program:

I

Dance—Hopak Kolom—Margaret Bogoslowski, Eleanor Baluch, Ann Hrynyshyn, Catherine Pylypetz.

II

Piano Selections — played by Helen Lubach.

III

Dance — Kozachok Podilski — Ann Hrynyshyn and Alexander Hrynyshyn.

The presenters were well applauded. Miss Hrynyshyn and Alexander Hrynyshyn were so applauded that they had to dance a second time.

The above contribution on part of the Ukrainian Youth of Amherst shows that even if the number of those who are interested in the land of their fathers and who dearly love the Ukraine be few, yet that small number can still make her live. This eager group under Mrs. Baluch's direction has once more brought before an assembled group of people the spirit of Ukraine. Long may it live! H. L.

PERTH AMBOY, N. J.

On January 24, a meeting of the Ukrainian Daughters of America was held at the home of Rev. Father Lysiak at Wayne St.

The officers elected are as follows: Pres.—Mrs. Vera Lysiak, Sect.—Miss Mary Mysak, Treas.—Miss Estelle Miller, Controllers—Miss Irene Kordiak and Miss Sophie Mashowitz, Flag Girl—Miss Marie Diakun.

First-Aid classes will be sponsored by a local Scout Executive, Dr. Fritz Abbegg. These classes will be held each week at the Ukrainian National Home on State Street.

The meeting was closed and refreshments served.

MARY MYSAK.

PHILADELPHIA MUSIC FESTIVAL

Informality, verve, charm, brilliancy and delightful suspense were the dominant factors in the presentation of the Ukrainian Institute's Musical Festival, given on Thursday evening, March 1, at the Ukrainian Hall, 23rd and Brown Sts. in Philadelphia, before an appreciative audience of prominent clubwomen, civic leaders and a host of Ukrainians. The evening's program, featuring a Ukrainian musical sketch entitled, "A New Maid" written by Mrs. Valentine Kachmarsky, revealed the unusually clever antics of a newly hired maid as she solves for her butler-employer a problem of entertainment given him by the home-coming of his master's daughter from college.

Other features of the program consisted of Ukrainian folk solo and group dancing, choral and solo singing of well known Ukrainian songs, and a masterful exhibition of violin technique by Professor Myron Korykora, playing "Home Sweet Home" in a pleasing staccato arrangement. Prof. Korykora was also in charge of the musical program.

An added attraction was the exhibition of Ukrainian needle work and the sale of Ukrainian pastry.

JOHN MITZ.

Sins well paid for

A colored minister saw two men playing poker for money, and on a Sunday at that.

"Rastus" said the minister, "don't you know it's a sin to play cards on de Sabbath?"

"Yassah passon," answered Rastus, "But believe me, ah's payin' foh mah sins."

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Зі спомину.

Гром. Григорій Стасишин, ветеран світової війни, котрий був теж у рядах Січових Стрільців, справляв спомини, щоби згадати своїх товаришів з часів, коли разом з ними боровся за визволення рідного краю. З тих товаришів одна частина вже в могилі, а друга перейшла тепер в націоналістичні революційні ряди.

На внесення гр. Сампари переведено збірку. Жертвували: Г. Стасишин $1.30, по $1: М. Сампара і Я. Швець. По 50 центів; о: О. Пристай, І. Уласович, І. Клотян. По 25 ц.: К. Марущак, Н. Катрич. Дрібними $1. Разом зібрано $6.30, які вислано на боеву акцію.

Учасник.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Забавлялись і памятали за старий край.

Заходом корпорації Українського Народного Дому влаштовано прощання старого року. Запрошені гості позасідали біля заставлених столів як одна велика українська родина. Предсідник повитав гостей і зложив усім желання щасливого Нового Року.

При вечері забирали слово ваші громадяни, як: Бачинський, Бесараб, Кудрик і інші. Всі висказували радість, що ми задержуємо свої традиції, не піддаємося важким часам і депресії та вдержуємо свою рідну хату в громаді.

В промовах згадувано, річ ясна, й за наш рідний край. Гром. Бесараб представив критичне положення Рідної Школи. На його зазив зібрано $10.05, які вислано до краю через Обеднання. Жертвували по $1: П. Кудрик, А. Бесараб, Л. Бачинський, І. Довгань. По 50 центів: С. Хандога, М. Польовий, Т. Данько, К. Довгань, К. Гриник, С. Кибало, О. Ковальський. С. Готра, 30 центів. По 25 центів: Я. Маньків, К. Курило, А. Подлісна, М. Гриник, Н. Гіль, І. Стахів, К. Харів, З. Шегда і М. Ковальська.

По вечері відбулися танці.

Присутний.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На ріжні цілі.

Відділ 20. ОДВУ вислав через Обеднання до Рідного Краю $100. Дохід зі свята героїв у сумі $30 вислано на боеву акцію, а решту грошей виасигнувано з каси, а то: $20 на політичних вязнів, $20 на інвалідів, $20 на Рідну Школу, а $10 на „Просвіту" у Львові.

Секретар.

— Як даш собі вмити шию, — каже мати до синка, — то підеш зі мною на прохід.

— Так, а як би падав дощ? Ти, мамо, не пішла би на прохід, а я мав би вмиту шию!

ЖЕНЩИНИ, КОТРІ ПРАЦЮЄТЕ ПРИ ЧИЩЕННЮ ОФІСІВ І БУДИНКІВ

приходіть всі на ВЕЛИКІ ЗБОРИ в неділю, дня 11 березня (March) 1934., о год. 5-тій пополудни до New Victory Hall при 188 Grand St., Jersey City, N. J.

Женщини-Сестри: Збори, які відбулися в Ню Йорку дня 4 березня ц. р. виказали, що женщини зрозуміли, до якої цілі стремить наша Юнія.

Велика саля Stuyvesant High School була виповнена по береги. Були жінки, котрі вже є членами нашої Юнії, були також жінки не-члени, котрі по вияснению всіх подробиць, вписалися до Юнії.

А тому, що погода не сприяла і для деяких женщин було за далеко їхати з Джерзи Сіти до Ню Йорку, тому ми скликуємо збори до Джерзи Сіти.

Як Ви поставитеся до Вашої власної справи так матимете. Зрозумілим є, що кождий бажає поправити свій стан, свої умовини праці, та що Ви також належите до тих, котрі постоять за себе.

Тому прийдіть громадно на збори і покажіть свою солідарність!

57 Юнія льокалю ч. 18.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЩО ТО Є ЮНІЯ ЖІНОК ЩО ЧИСТЯТЬ ОФІСИ И БУДИНКИ?

Про це буде мова на нарадах таких жінок в **неділю, 11. березня (марта) 1934 року, в годині 2-гій пополудні в салі при 72 Морріс Стріт, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.** 57-8

Приходіть самі і приведіть таких жінок з інших національностей.

НЕЗАЛЕЖНА ЮНІЯ ЧИСТИЛЬНИКІВ БЮР І БУДИНКІВ.

Семен Демидчук, предс.
Евдокія Ликтей, заст. предс.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(63).

Як Тарзан підійшов до рабів, то побачив, що вони були ріжного віку. Були між ними діти й немовлята, і були люди в силі віку. Не було лише старих людей. Жінки, видно, лишалися під землею все своє життя, хіба, що якийсь вояк захотів взяти яку рабиню за жінку.

Багато рабів дивилися на Тарзана. Видно було, що він між ними свіжо прибувший. Незадовго одна дівчина, що клячала коло вогню, дала йому знак підійти ближче до неї.

Як Тарзан підійшов до неї, то побачив, що вона була дуже красна. „Ти великан?" — спитала вона. „Я називаюся Таласкар. Один чоловік говорив мені про тебе. Він теж походить з Трогадальмакусів і є твого росту".

Тарзан остеріг Таласкар. „Мої пани думають, що я німий", він сказав. „Я скорше вмерлаб, ніж би вийшла за Вельторісмакусіяна", сказала терпко Таласкар. „Але твоє лице може тобі зєднати всякого вояка", сказав Тарзан. Відповідь, яку вона йому дала, здивувала його більше, ніж щонебудь інше в його життю.